

ТОШКЕНТ ХАКИКАТИ

ШАНБА

СОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ
ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРАН
ЧИҚА БОШЛАГАН

№ 59 (9555). • 1989 йил 25 март •

Баҳоси 5 тийин.

• 26 март—СССР халқ депутатлари сайлови куни

ХАЛҚНИНГ ЭНГ МУНОСИБ НОМЗОДЛАРИ УЧУН ОВОЗ БЕРАЙЛИК!

● СУРАТЛАРДА: (chapda) Оққўрғон район Алим-
кент посёлкасидаги 98/98-участка сайлов комиссия-
си агитатори Д. Ҳамидова (унгдан), участка
сайлов комиссияси раиси О. Парнинова, участка сай-

лов комиссияси секретари А. Карнетов, агитатор
Р. Насибуллина эртага овоз бериш давомида қили-
надиган ишлар хусусида маслаҳатлашмоқдалар;
(Ўнгдан) Паркент район маданият уйида жойлашган

сайлов участкаси лектори ў. Ёқубов ёш сайловчи-
ларнинг саволларига жавоб бермоқда.

М. НАЗАРОВ, Х. АВВАЛОВ фотолари.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросида

Ўзбекистон Компартияси
Марказий Комитетининг бюроси
ўзининг 22 март куни бўлиб
ўтган мажлисида КПСС
XXVII съезди қарорлари асо-
сида кадрларни танлаш, жой-
жойига қўйиш ва тарбиялаш
юзасидан Ўзбекистон ССР Ички
ишлар министрлиги олиб
бораётган ишлар тўғрисидаги
масалани кўриб чиқди.

Ўзбекистон ССР Ички ишлар
министрлиги, унинг коллегияси
ва сиёсий бошқармаси ка-
дрлар билан ишлашни тубдан
қайта қуриш тўғрисида
КПСС XXVII съезди йўл-йў-
риқларини бажариш соҳасидаги
ишларда сустқилиш қилаётган-
ликлари, ички ишлар органла-
ри шайсий состави орасида
сиёсий тарбиявий ишлар қатъиян
яхшиланишини таъминлама-
ганликлари таъкидлаб ўтилди.
Улар амалга ошираётган чора-
тадбирлар уларга бўйсунувчи
органлар фаолиятини такомил-
лаштиришга ҳамон суст таъ-
сир кўрсатмоқда. Ходимлар
орасида интизом ва қонунчи-
лиқни мустаҳкамлашга зарур
даражада таъсир қилмаётти.

Коллегия шахсан министр
ўртоқ У. Раҳимов, министрлик
нинг кадрлар аппарати (ўртоқ
А. П. Теплов), сиёсий бошқар-
маси (ўртоқ В. Р. Отажонов),

партия комитети (ўртоқ В. Д.
Пилипоқ), Ўзбекистон Ком-
партияси Марказий коми-
тетининг «Ўзбекистон ССР
ички ишлар министрлигининг
кадрларни танлаш, жой-жойи-
га қўйиш ва тарбиялаш, жино-
ятчиликка қарши курашни ку-
чайтиришга оид иш тўғриси-
да»ги қарорини рўбга чиқа-
ришда жиддий камчиликларга
йўл қўйдилар. Қарордан келиб
чиқадиган вазифалар министр-
лик коллегиясида, бўлинмала-
рида, партия комитетида, пар-
тия ташкилотларида, шу жум-
ладан кадрлар бошқармасида
ҳам муҳокама қилинмади.

Ички ишлар органларига иш-
чанлиги, шахсий ва сиёсий фа-
зилатлари етарлича бўлмаган
кишиларни қабул қилиш давом
этимоқда, кадрлар резервида
оид ишда, ходимларни аттес-
тациядан ўтказишда жиддий
камчиликларга йўл қўйилмоқ-
да. Уларнинг кўпчилиги ми-
нистрлик партия комитетининг
принципсизлиги ва либерализ-
ми, аппарат иши устидан кон-
тролнинг сустлиги вазиятида
ўз хизмат вазифаларини бажари-
шга виждонан муносабатда
бўлмаётганлиги, интизомини кўпол
равишда бузмоқдалар.

Буларнинг ҳаммаси ички
ишлар органларининг респуб-

ликада қонунчилик ва ҳуқуқ-
тартиботни мустаҳкамлаш соҳа-
сидаги фаолияти даражасига
салбий таъсир кўрсатмоқда.
Милициянинг профилактик ва
оператив ишлари самарадор-
лиги паст, жиноятларни
очиш ёмонлашмоқда. Жино-
ий қидирув, тергов, БХСС
хизматининг фаолияти сусайти-
риб юборилган.

Ўзбекистон Компартияси
Марказий Комитетининг бюроси
министрлик коллегиясининг,
шахсан У. Раҳимов ва А. П.
Теплов ўртоқларининг, сиёсий
бошқарма (ўртоқ В. Р. Отажонов)
нинг, партия комитети (ўртоқ
В. Д. Пилипоқ)нинг эътибори
КПСС XXVII съездининг
кадрлар билан ишлашни ях-
шилаш тўғрисидаги талаблари-
ни бажаришга оид ишда жид-
дий камчиликлар борлигига
қаратди ва уларни тугатиш
юзасидан шошилиш чоралар
кўришни талаб қилди. Минис-
трлик аппаратида маънавий
психология вазияти соғлом
эмаслиги, ишлар мувофиқлаш-
тириб олинмаганлиги, ўз фа-
олияти натижалари учун ком-
мунистларга, барча ходим-
ларга нисбатан етарли дара-
жада принципаллик ва талаб-
чанлик кўрсатилмаётганлиги
айтиб ўтилди.

Область партия комитетла-
рига ички ишлар органларида
кадрлар билан олиб борила-
ётган ишларнинг аҳолини тах-
лил этиш, уларнинг фаолияти
паст даражада эканлиги са-
бабларини аниқлаш, зарур
меҳнат ва турмуш шароитини
яратишда ердам бериш, пар-
тиянинг қонунчилик ва ҳуқуқ-
тартиботни мустаҳкамлаш, ми-
лиция органларининг оператив
хизмат фаолиятини яхшилаш
тўғрисидаги қарорларини ба-
жаришда ана шу органлар
партия ташкилотлари ва сиё-
сий ходимларининг роли ҳам-
да жанговарлигини оширишга
оид чора-тадбирлар кўриш ва-
зифаси топширилди.

Республика прокуратураси-
га (ўртоқ Д. А. Усатов) ички
ишлар органлари фаолиятида
қонунчиликка риоя этилиши ус-
тидан назорат таъсирчанлиги-
ни ошириш, ички ишлар хо-
димлари томонидан сансалор-
лик, қонунни бузиш фактлари-
га нисбатан ўз вақтида ва
кескин муносабатда бўлиш
таклиф этилди.

Бюро мажлисида бир қанча
бошқа масалалар ҳам кўриб
чиқилди ва улар юзасидан те-
гишли қарорлар қабул қилин-
ди.

ЯНГИ МАҲСУЛОТЛАР

● Ўзбекистон металлур-
гия заводи савдо тармоқла-
рига янги хил идиш-товоқлар
еткизиб бера бошлади. Бу
сирланган ихчам кюстрюлка-
лар, рангли гул босылган
кружкалардир. Идишларга
қўшланган сирнинг сифатига
нисбатан харидорлар эътироз
билдиришди. Ишнинг яхши-
лаш учун бу ерда қуритиш
камералари модернизация
қилинди. Бу йил Бекобод
металлургия муваффа-
қиятли меҳнат қилишмоқда.
Февраль ойида пиландан таш-
қари ишлаб чиқилган маҳсу-
лот қарийб 700 минг сўмни
ташқил этди.

[ЎЗАТГ мухбири].

ЕЗГИ ВАҚТГА ЎТИЛАДИ

СССРнинг Ягона вақт ва
эталон частоталар давлат
комиссияси шуни маълум
қиладики, 1989 йил 26 март
кундан бошлаб Совет Итти-
фоқи территориясида ёзги
вақт жорий этилади.

Ёзги вақтга 26 март соат
2 да соат миллини 1 соат ол-
динга суриб қўйиш билан
ўтилади.

СССР ҳукуматининг Лат-
вия ССР, Литва ССР, Эс-
тония ССР, РСФСРнинг Ас-
трахань, Калининград, Куйби-
шев, Киров, Ульяновск об-
ластлари ва Қозғонистон ССР-
нинг Урал областида вақт
ҳисобини ўзгартариш тўғри-
сидаги қарорига мувофиқ
ушбу территорияларда соат
мили суриб қўйилмайди.
(ТАСС).

26 март—СССР халқ депутатлари сайлови кун

СОВЕТ кишиларнинг сайлов кампанияси давридаги бундай активлигини биз мамлакатнинг Октябрдан сўнгги бутун тарихи давомида кўрмаган эдик. Илгариги вақтларда сайловлар билан боғлиқ ҳамма жараёнлар аввалдан қатъий белгиларга қўйилган план асосида давом этарди. Сайлов машинаси рулини ўз қўлларида тутган ташкилотчилар сайлов кампаниясининг бошидан то пировард натижасигача бўлган бутун йўлни аниқ-равшан кўриб турардилар. Ҳайла мўддат давом этадиган бу йўлда ҳеч қандай фахрулодда қўйилмаган ҳодиса бўй бермасди. Номзоднинг депутат бўлиши тайин эди. У ҳар доим бирдек сайловчиларнинг қамиди 99 процент овозини оларди. Совет давлатининг гоёт бепеён территориясининг ҳамма бурчагиди аҳвол шу эди. Вақтли матбуот саҳифаларида сайлов кампанияси ҳақидаги тўлиб-тошиб ётадиган хабарлар бирор кимса томонидан иккидў қабул қилинмасди, ўқилмасди. Чунки бундай материаллар сийқаси чиқиб кетган, зерикарли, метадга теккан бир хил қўлида бериларди, бизнинг сайлов системамиз жаҳондаги энг демократик сайлов системаси эканлиги ҳақидаги дабдабали, баладларвўз мақтовлардан иборат бўларди.

Биз ўша сайлов системанинг такомиллашмаганлигини билардик. Билардик, аммо бу фикримизни очик айтолмасдик, бу — хавфли эди. Сайловолди йиғилишлари тантанали, дабдабали ўтказиларди. Уларда сайлов кампанияси бошланмасдан аввалроқ раҳбар турлар томонидан ими-жиммида танланган номзодлар кўрсатиларди. Бундай йўл билан танланган номзодларнинг лаёқати, билим ва маҳорати, актив гражданилик ҳислатлари эмас, одатда анкета маълумотлари ҳисобга олинарди. Қизиги шундаки, партиявий бюрократ учун энг муҳими — номзод ҳар нарсаси аралашвермаси, ўз фикри бўлмаса, доимо кўпчилиكنинг, айниқса бошланиннг хоҳиш-иродасини кўлаб-куватласа бас. Чунки бюрократлар ижтимоий актив, ижодий фикрлайдиган киши-

лардан шайтондан қўрққан-дай қўрқардилар.

Сир эмас, сайловлар байрам тусини оларди-ю, аммо сайловчилар қўлига тутқазиларди. Боллетенларга киритилган исм-шарифларни ҳеч ким билмасди, танимасди. Аслида битта депутатлик мандати учун биргина номзод кўрсатилган бундай сайловни сайлов деб аташ мумкин эдимиз ўзи? Шунинг учун ҳам бундай сайловлар одамларда фидойилик, интилий туйғуларини уйғотмасди. Балки аксинча, сайлов кампанияси атрофидаги ҳамма шов-шувларга нисбатан бе-

сайловчилар йиғилишларида меҳнаткашларнинг ўзлари кўрсатиларди.

Депутатликка номзодларни бундай йўсунда кўрсатиш эркинлик ва демократиянинг чинакам тантанаси бўлди. Энди ҳеч ким лоқайдлик қилмапти, кузатувчи бўлиб турмапти. Мамлакатда вужудга келтирилган қўлай сиёсий ва идеологик вазият ҳам бунга далла бўлди. Ошкоралик, қарашларнинг хилма-хиллиги, раҳбар органлар ва шахсларнинг нотўғри хатти-ҳаракатларини ҳайқилмай танқид қила олиш имкони — қайта қуриш даврининг салмоқли

лан эмас, балки амалда олдирилган билиши лозим.

Ишонч билан айтишимиз мумкинки, республикамизда ҳам, мамлакатимизда ҳам номзодликка кўрсатилганлар орасида меҳнаткашларнинг ана шундай талабларига муносиб кишилар анчагина бор. Турғунлик йилларида қўпол маъмурий-бюрократик система ҳукмрон бўлган шароитларда бундай қарашли кишиларнинг номзод бўла олмасликлари аниқ эди.

Биз маъмурий-бюрократик социализмдан демократик социализмга, яъни табиятан ҳаққоний социализмга ўтиш

қўлидан келган ҳамма ишни қилди, ҳатто амалини ишга солиди, таъсирини ўтказди, деган фикр миянгизда чарх ураредилар. Хўш, бу билан унинг обрўси ошиб қолади-ми? Йўқ, аксинча.

Сайлов кампаниясининг ўтган жараёнлари шуни кўрсатдики, кўпгина меҳнат коллективларида лаганбардорларнинг, товланмачиларнинг таъсири ҳамон кучли. Бундай кишилар, агар зарур бўлиб қолса, ўз раҳбарларидан истаган пайтларида «аюбий ҳислат»ларни топа оладилар. Менинг бундай дейишимга сабаб баднафс лаганбардорларнинг кўпчилигининг сукут аломати ризо қабилда жим ўтирганларидан фойдаланиб, уялмай-нетмай ўз «хўжайин»ларнинг номзодини ўтказишга уринганларининг шахсан гувоҳи бўлдим. Таъини манзара, шундай эмасми? Бу — кўр-кўрона бўйсуниб режими шароитидаги ўн йилликлар маҳсулидир. Бундай тобелики бутунлай тугатиш, жамоат ишларида актив позицияга эга бўлиш йўли билангина жамиятни бу илатдан халос этиш мумкин.

Сайлов кампанияси ўз маррасига етиб келди. Мандатга нисбатан номзодлар кўп бўлган округларда сайловолди йиғилишлари қизиги бахслар, мунозаралар билан ўтди. Аслида сайлов тўғрисидаги Қонуннинг моҳияти ва афзаллиги ҳам шунда. Зотан, кураш бор жойдагина тараққиёт бўлади, адолат тантанаси қилиши мумкин. Шу ўринда мен сайловчиларга Қонуннинг 47-моддасини яна бир эслатиб ўтмоқчиман. Унда шундай ибора бор: «Депутатликка номзод кўрсатган меҳнат коллективлари, турар-жойлардаги сайловчиларга, жамоат ташкилотларига ўз номзодларини ҳеч қандай монессиз ташвиқот қилиш ҳуқуқи берилди».

Ўйлаймизки эртага давлат ҳокимияти олий органига халқнинг энг муносиб вакиллари сайланган.

М. МИРАВДУЛЛАЕВ,
тарих фанлари кандидати,
ТошДУ фалсафа кафедраси доценти.

БУНИ ДЕМОКРАТИЯ ДЕСА БЎЛАДИ

зиш, лоқайдлик, бефарқлик ҳиссини уйғотарди. Ҳаммамиз учун маълум катта ва сиёсий хато — бир кишининг (баъзан сайлов ёшига етмаган бўлса ҳам) сайлов участкасига бориб бутун оила аъзолари учун овоз бериши шундан келиб чиққан. Мана энди бутунлай бошқача даврлар келди. Қайта қуриш сайлов системамизга ҳам ўз таъсирини ўтказди. Шундай бўлиши керак ҳам эди. Чунки, бу система демократик жамият ҳаётида муҳим роль ўйнайди.

Ҳозирги сайлов системаси миллионлаб кишиларни актив сиёсий жараёнга жалб этиш имконини беради. Буни амалда ўз кўзимиз билан кўриб туришимиз. Сайлов тўғрисидаги янги Қонун халқни узоқ муддатли сиёсий уйғувдан уйғотди ва уни актив ижтимоий воқеалар силсиласига жалб этди. Мана, ниҳоят битта депутатлик мандати учун бир неча даъвогар номзодини кўрсатиш мумкин. Муҳими шундаки, энди номзодлар халқнинг талаб-ғоридан олис бўлган юқори қатламларда ими-жиммида танланмайди, балки ишлаб чиқариш коллективлари ҳамда турар-жойларда бўладиган

ютуғи. Қайта қуриш шахсининг эркинлигини анча кенгайтирди.

Сайловолди курашининг ўтган босқичлари шуни кўрсатдики, совет кишилари номзодлар олдида жуда янги талаблар қўймоқдалар. Халқ номзоднинг нафақат программасини, балки унинг интеллектуал имконияти, гражданилик позицияси, сайловчилар манфаатлари ва нақазларини ҳимоя қила олиш ёки олмаслигини ҳам билишни истади. Халқ қатъий принциплар, жамиятимизнинг инкилобий янгилаш зарурлигига ишончи қомил, сиёсий етук ва билимдон, давлат ишларига майли бўлган кишиларга унинг манфаатларини давлат ҳокимияти олий органида ҳимоя этишнинг истаётганини номзодларни кўрсатиш жараёнида маълум бўлди. Халқдан чиққан депутат ҳам мамлакат ичкарисидаги, ҳам ташқарисидаги сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий воқеа-ҳодисаларни ҳар томонлама чуқур, ишнинг қўзғини билиб таҳлил қила олиш маҳорати эга бўлиши керак. Депутат қайта қуришни қуруқ даъват, широк ёки ваъда би-

даврида яшамокдими? Шунинг учун турли иллатлар гоҳ-гоҳида ўзини эслатиб турибди. Чунончи, иттифоқ бўйича ҳам, бизнинг республика бўйича ҳам сайлов ҳақидаги Қонун талабларидан оғиш ҳоллари юз бераптир. Мен айрим сайлов округларида бир депутатлик мандати учун бир кишининг номзоди рўйхатга олинганлигини назарда тутмоқдаман. Бундай номзодлар область ёки республика миқёсидаги раҳбарлардир. Бундай аҳволда номзодларнинг тўғри маънодаги тарафқашлиги, чинакам сайловолди мусобақаси ҳақида гап бўлиши мумкинми ахир? Сайловолди тарафқашлиги бўлган раҳбарларда қалбакилик, кўз бўйаб бўлмайдими? Бу тахлит ишлар билан меҳнаткашларнинг социал адолат тантанасига бўлган ишончларини сўндириб қўймаймизми? Бу ижтимоий лоқайдликни вужудга келтирмаймизми? Менимча, партия органлари раҳбарлари бу масалалар ҳусусида масъулият билан ўйлаб кўрсалар арзийдиганга ўхшайди. Номзодлар рўйхатида ёлғиз қолган раҳбар тўғрисида ўйлар экансиз, қандай фикр-га борасиз? Бунинг учун у

ХОТИРА

ХАЛҚ ДИЛИДА ҚОЛДИ

Наврўз байрами кунлари уруш ва меҳнат ветеранлари бевосита колхоз ва совхозларда, корхона ва маҳалла-ларда бўлиб ўз тенгқуларлари билан дийдор кўришмоқдалар, ҳаётда из қолдирган фидокор сафдошлари ҳақида ёшларга аюбий ҳикоялар сўзлаб бермоқдалар. Бундай сўхбатларнинг бўлиши бежиз эмас. Чунки биз Хотира кунини ҳам нишонлашимиз. Шундай кунларда ўтганларни ёдга олиш, уларнинг яхши фазилатларидан ёшларга сўзлаб бериш катта тарбиявий аҳамият касб этади.

Ишон ҳалол меҳнати, жамият тараққиётига қўшган ҳиссаси билан халқ қалбига қолади. Уларнинг номи ҳеч қачон қалблардан ўчмайди. Давраларда ҳаммиса ёдга олинади. Облустимиз экономикаси-ни юксалтиришга муносиб ҳисса қўшган кишилар ўтмишда оз бўлмаган. Улар тажриба касби эндиликда қайта қуриш вазифаларини ҳал этишда кўл келмоқда.

Яйғийўл райони меҳнаткашлари ҳамон Абдулла Ортиқов номини ҳурмат билан тилга оладилар. Унинг номида кишлоқ Совети, кўчалар бор. Абдулланинг суяғи меҳнатда

қотган эди. Оддий кетмончидан колхоз раисигача бўлган йўлни босиб ўтганди. Салкам ўттиз йил давомида «Ленинизм» колхозига раҳбарлик қилиб, ўзидан кўп ёдгорликлар қолдирди. Шу йиллар давомида район меҳнаткашлари унга катта ишонч билдириб, маҳаллий Советга, кейинчалик республика Олий Советига депутат этиб сайлашди.

Абдулла Ортиқов бутун умри давомида кишлоқ хўжалигини юксалтиришга, эл-юрт фаровонлигини оширишга катта ҳисса қўшиб келди. Унинг хизматлари партия ва ҳукуматимиз томонидан муносиб тақдирланди. Абдулла Ортиқов икки марта Ленин ордени, икки марта Меҳнат Қизил Байроқ ва Хўрмат Белгиси ордени билан тақдирланган эди. Пахтачиликни ривожлантиришга қўшган улкан ҳиссаси учун 1957 йилда унга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилган эди.

Бундай донгдор кишилар ҳақида ҳар қанча илиқ хотиралар сўзлаб берсак арзийди. Абдулжамил Матқобулов ҳам ўлкамизда коллективлаштириш ҳаракатининг кашшофларидан бири бўлган эди. У

оддий аравакаш бўлиб, колхозга кирган эди. Шу ерде унинг бутун ташкилотчилик қобилияти намоян бўлди. Кейинчалик Оржоникидзе райониди «Қизил Ўзбекистон» колхозга аъзолари уни хўжалик раҳбари этиб сайладилар. Шу бўйи Абдулжамил ака колхоз ишлаб чиқаришини ривожлантириш, кишлоқда турмуш маданиятини ошириш ишига яна ҳам жадалроқ киришиб кетди. Айни пайтда жамоат ишларида ҳам актив иштирок этиб, халқ билдирган ишончини шараф билан оқлади. Унинг номини райондаги катта-ю-кичик хўрмат билан эслади. Абдулжамил ака колхозни ривожлантириш билан бирга ўзи ҳам камол топди. У кўпбала орденларга, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонига сазовор бўлди. У тарбиялаган кадрлар эндиликда кишлоқ хўжалиги ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Облустимиз шаҳар ва кишлоқларида азалдан турли иллат фарзандлари кўлини-қўлга бериб социал ва иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш йўлида фидокорона меҳнат

қилиб келмоқдалар. Улардан бири Мустафо Чачи эди. Ёш Мустафо 1944 йилда ҳозирги Ғалаба райониди «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозига оддий ишчи бўлиб келган эди. Ўзбек меҳнатдорлар ёрдамида пахтачилик илмини пухта ўзлаштириб олди, техникани бошқариш сирларини ўрганди. Фидокорона меҳнат ва тадбиркорлиги туфайли тезда эл оғзига тушди. Ҳамкасблари унга катта ишонч билдириб, маҳаллий ва республика Олий Совети депутатлигига сайладилар. У ҳозир ораимизда йўқ бўлса ҳам, ленин номи халқимиз қалбига даидир. Совхозда Мустафо Чачи номида маҳсул бўлим бор. Бўлим меҳнаткашлари устоз пахтакор номига яраша ишлатмоқдалар.

Оржоникидзе райониди Ленин номи колхозининг собиқ раиси Туроб Нормуҳамедов, партия ходими Соҳиб Мусаев, «Ангрен» кўмир разрезининг собиқ бошлиғи Ян Ильич Гринблат, В. И. Ленин номи Олмалик кон-металлургия комбинати директори Павел Семенович Поклоносский каби халқимизнинг асл фарзандлари номини ҳеч қачон унутмаймиз.

А. АЛИМОВ,
Тошкент область уруш ва меҳнат ветеранлари кенгаши раиси.

КОЛХОЗДА ПЛЕНКА ЦЕХИ

ОҚҚУРҒОН райониди «Ленинбод» колхозиди яқинда полиэтилен пленкаси тайёрлайдиган цех ишга туширилди. Бу цехни битказиш хўжаликка 22 минг сўмга тушди.

— Тўрт киши меҳнат қилаямиз, — деди цех мастери Э. Малишевский. — Бир кеча кундузда 500 килограмм миқдориди маҳсулот тайёрлаямиз. Келгусиди биз цехни янада кенгайтиришни мўлжаллаб туришимиз. Ёз ойларига бориб пластмасса ишчиликлар ҳам ишлаб чиқарилади. Фақат хом ашё танқис бўлиб турибди. Агар бу борадаги муаммо бартараф этилса, биз цех қуввати билан бутун райондаги хўжаликлари пленка ва яшчик билан таъминлашимиз мумкин.

Хўш, бу цехда чиқарилаётган маҳсулотнинг нархи қандай? Ҳозир 1 килограмм пленка 3 сўмдан сотилапти. Ўтган бир ойда 5 тонна маҳсулот реализация қилинди.

Колхозда келгусиди бундай иқлимлаш маҳсулот ишлаб чиқарувчи тармоқларни ривожлантириш режаланган. Ҳадемай бу цех қошида ишқом тайёрлаш установаси ҳам ишлаб бошлайди.

М. ФАТТОХОВ.

ҚУШ ИХЛОСМАНДЛАРИ

ХОНАКИ ТОВУСЛАР

БУ ХОНАДОН ва унинг «соҳиби Темури Сариев Хондойликда машҳур. Машҳурлиги шундаки, бу ҳовлида хонаки... товуслар бор.

Товуслар қадим замонлардан гўзаллик тимсоли бўлиб келганлиги ҳам шундан бўлса керак. Айни вақтда у ниҳоятда нозик ва ҳуркович парранда. Табиатда душманлари кўп. Шу туфайли товуслар камайиб кетди, ноёб бўлиб қолди, мамлакат ва республика Қизил китобларига киритилди. Бундай кушларни эндиликда табиатда жуда кам учратасиз, кўпроқ ҳайвонот боғларида, айрим ихлосмандлар уйда кўришингиз мумкин.

Темури Сариевнинг шахсий товуслар «ферма»сидаги бундай ноёб кушлар сони йил сайин кўпайиб бормоқда.

— Товусларни парвариш қилиш ва кўпайтириш менинг орзу-умидим эди. Бу кушларнинг гўзаллиги, айтиш мумкинки ниҳоятда фойда бориши учун ҳам жуда сезаман. Уларни тутиб олиш ва хонакаштириш осон бўлмади. Меҳнатларим беқор кетмади. Ҳатто товуслардан насл олишга ҳам эришдим, — дейди куш ихлосманди.

— Уларни парвариш қилиш мушкул бўлса керак?

— Товус жуда нафис, нозик парранда, бамисоли гўдак болади. Доим эътибор талаб қилади. Товуслар учун қишлоқ ва ёллик хоналар қурганим. Уларда доим ҳарорат бир меъёрга сақланади. Унинг қисман ўзгариши ҳам кушлар саломатлигига путур етказиши мумкин. Шунинг учун доим кўз-қулоқ бўлиб туришга тўғри келади. Азият чекамган фароғат кўрмайди, деганларидек, товусларнинг қанотларини қоқиб, думини ёйиб кўрқини кўз-қуш қилганини бир кўргандаёқ ҳамма чарчоқлар ёйилиб кетди, кайфнинг чоғ бўлади.

М. МИРСУЛТОНОВ.

• Экология муаммолари •

Февраль ойидаги ҳар икки куннинг бири об-ҳаво шароитига кўра ҳавода зарарли чиқиндиларнинг тупланиши жиҳатидан ноқулай келди.

ОЛМАЛИҚДА ҳавонинг ифлосланиш даражаси қарийб барча кўрсаткичлар бўйича (углерод оксиди ва азот бундан мустасно) йўл қўйиш мумкин бўлган нормативдан 1,5—4 баравар кўп бўлди. Январ ойига нисбатан ҳавонинг олтингугуртли газ билан ифлосланиши бир қадар камайиб, йўл қўйиш мумкин бўлган нормативдан 6,4—4,2 баравар кўп, азот 2 оксиди 2,0—1,5 баравар, аммиак 2,8—2,2 баравар кўп бўлди. Фторли водород билан ифлосланиш даражаси кўпайиб, йўл қўйиш мумкин бўлган нормативдан 1,8—2,4 баравар кўп бўлди. Кон-металлургия комбинати ва химия заводи зарарли чиқиндиларнинг асосий манбандир.

Тошкентда азот 2 оксиди ва фенолнинг йиғилиши бир ярим баравар кўпайди ва нормативдан 3 баравар ортиб кетди. Ҳаводаги чанг январь ойидаги даражада бўлди ва йўл қўйиш мумкин бўлган нормативдан 1,3 баравар ортиб бўлди. Тошкент ГРЭСи, Тошкент иссиқлик тармоқлари корхоналари ва автомобиль транспорти ҳавога азот 2 оксидини кўп миқдорда чиқармоқда. Баъзан Тошкент ГРЭСининг чиқтирлари бутун шаҳарни «бурқаб» олади. Шундай кезларда кузатиш постларида азот 2 оксидининг миқдори нормативдан 8—12 баравар ошиб кетди. Фенол

миқдорининг кўпайиши асбоб-созлик ишлаб чиқариш бирлашмаси (собиқ абразив комбинати), Тошкент экскаватор заводи ҳамда пойтахтдаги «Реле ва автоматика» заводи чиқтирлари билан боғлиқдир.

ҲАВО ТОЗАМИ?!

ФЕВРАЛЬ ОИДАГИ
АХВОЛ ҲАҚИДА
ЎЗБЕКИСТОН
ГИДРОМЕТЕОРОЛОГИЯ
БОШҚАРМАСИНING
ХАВАРИ

Чирчиқда олтингугуртли газ ва чангнинг тупланиши 1,8—2 баравар кўпайди ва йўл қўйиш мумкин бўлган нормативдан 2 баравар ортиб кетди. Ҳаводаги аммиак миқдори илгаригидек нормативдан 1,8 баравар кўп бўлди. «Электрхимпром» бирлашмаси, Ўзбекистон иссиққа чидамли ва қийин эрийдиган металллар комбинати чиқиндилари бунинг асосий сабабидир. Бошқа зарарли моддаларнинг йиғилиши норма даражасида бўлди.

Билиб қўйган яхши

Мамлакатимизда ер юзи аҳолисининг 5,5 проценти яшайди. Ҳайдаладиган ер-

ларнинг 15 проценти ҳам бизда. Жаҳон бўйича донининг 11 процентини мамла-

катимиз ғаллакорлари етиштирилади. Ҳуш ҳажми деярли 12 процентини ташкил этади. Барча мамлакатларда етиштириладиган сут ҳажмининг салкам чорак қисми СССРга тўғри келади.

(ЎЗАТАГ).

• Бу—қизиқ ПАХТАДАН... ТАОМ

Ғарбий Европа мамлакатлари бозорларида навбатдаги янгиликни зўр қизиқиш билан кутишяпти. Пахта ундан тайёрланган ширинликлар ва нон маҳсулотлари яқин вақтда савдога чиқарилади. Янги маҳсулотнинг афзаллиги шундаки, аввало унинг таъм сифатлари ажойиб бўлиш билан бирга таркибида протин ва аминокислоталар кўп бўлади. Бундан ташқари, ундан тайёрланган хамир «ёпишқоқ» бўлмайди ҳамда қаттиқ музлатилганида ҳам ўз хусусиятларини сақлаб қолади.

БАҲОР ЭТЮДИ.

И. ПОРТНОВ фотоси.

АТРОФ-МУҲИТ
МУСАФФО БУЛСИН

45 МИНГ ТОННА КАМАЯДИ

Пахта тозалаш сановати корхоналари атроф-муҳитни ифлослантирувчи манбалардан бири ҳисобланади. Унинг ишлаб чиқариш жараёнида ҳосил бўладиган турли чиқтирлар атмосферага тарқалади, корхона территорияси ва унинг атрофини булғатади. Шунинг учун ҳам чиқиндиларнинг атрофга тарқалишини санитария нормалари даражасига келтириш энг муҳим ва долзарб масала ҳисобланади.

Шу мақсадга қаратилиб узок йиллар давомида олиб борилаган изланишлар лозим даражада самара бермади. Сўнгги вақтда А. Н. Косигин номидаги Москва тўқимачилик институти, пахта сановати илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси ва Ўзбекистон ССР Давлат агро-сановат комитети мутахассисларининг биргаликдаги куч-ғайрати натижадор бўлди. Улар пахта тозалаш заводлари учун қарши айлана оқимли чангтутгичлар яратдилар.

Бу аппаратларнинг бир секундада уч ва олти куб метр ҳавони тозаловчи турлари синовдан яхши ўтди. Улар пахта тозалаш корхоналарида кенг жорий қилинмоқда. Бундай аппаратларни дастлаб Бокудаги Мусабеков номили машинасозлик заводига ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Утган йили «Ўзбекхлопкомаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи ҳам унинг тайёрлашни ўзлаштирди. Кейинги йилларда шундай мосламалардан 963 та ишлаб чиқарилиди. Уларнинг салкам тўрт юзтаси республикаимиз пахта тозалаш сановат корхоналарида ўрнатилди.

Бундай турдаги чанг тўтгичларни тайёрлашни кўпайтириш яқин икки-уч йил ичида республикадаги барча пахта тозалаш заводларида ишлаб чиқариш широкларини анча яхшилашга олиб келади. Фақатгина шу ҳисобдан атмосферага зарарли чиқтирларнинг тарқалишини тахминан 45 минг тонна камайтириш имконини беради.

С. САИДАҲМЕДОВ.

Ёш мичуринчилар

• ТОШКЕНТ районидagi мактабда ёш мичуринчилар ишлаб турибди. Тўғрак аъзолари шу куларда боғларни тарғибга келтириш, экинлар ўзоғида қатнашишоти.

Р. АЛЫБЕКОВ фотоси.

ҲАР ТЎҒРИДА

БАКТЕРИЯЛАРДАН... ҚОР
ҲОСИЛ ҚИЛИНАДИ

Япониянинг «Мицубиси» корпорацияси американинг «Сномакс» фирмаси руҳсати билан яқин вақт ичида суғий қор ҳосил қилишни бошлайди. У билан кун чиқар мамлакатдаги 60 та чанги базаси таъминланади. Технологининг сирини бактериялар турининг биридир. Бу бактериялардан олинган модда сувнинг музлаш ҳароратини олти градусгача ошириш имконини беради. Шундай ҳароратда ҳам сув томчилари қандайдир дақиқалар давомида момик қорга айланади.

БИР КИЛОМЕТР
БАЛАНДЛИҚДАГИ МИНОРА

Сига префектураси ҳукумати Япониядаги йирик Бива кўли соҳилида жаҳонда энг баланд минора қуришни назарда тутмоқда: минг метр баландликдаги минора барпо этишмоқчи. У ҳозирги Канаданинг Торонто шаҳридаги телевидение минорасининг «жаҳон рекордидан» икки баравар баланд бўлади.

[«Соц. индустрия»дан].

• ДУГОНАЖОНЛАР •

Келинини уқувсизликда, ўғлини бўшангликда айбалаётган Саломат онанинг сўзларини тинглар экан Валентина Павловна чуқур ҳурсиниб қўйди.

Малоҳат кўз ўнгимда катта бўлган, кўнглидан ўтказди у, яхши оиланинг фарзанди. Ёлғиз қиз, ўқишга берилиб кетганлиги учун рўзгор юмушларидан қийналаётган бўлса ажаб эмас. Ойдеккина келин бўлган эди. Мана бошини эгганча кўзларида ёши билан индамай турибди. Яқинда кўзи ёрса керак. Унинг қайнонаси Саломатни ҳам қарийб ўттиз йилдан бери биламан. Ўзи ёмон аёл эмас-ку, сал тезроқда. Болам-болам деб йўлга солса бўлмасмикин.

— Майли, ажралишса ажралишса қўлишини, — суҳбатга қўшилди Малоҳатнинг онаси. — Нима ҳам қиларди. Фақат ҳали туғилмаган гўданка ачинасан.

— Албатта, ажралишди, — деди баланд келиб Саломат опа. — Нима учун район суди бизни бу ерга юбordi хайронман. Хотин-қизлар кенгаши бу уқувсизни чақон қилиб берармиди?

Валентина Павловна гап шу зайдда кетса охири яхшилик билан тугамаслигини сездди шекилли суҳбатга яқун ясади.

— Қани, ҳаммаглар яна бир яхшилаб ўйлаб кўринлар-чи, яқини ёшигнинг турмушини бирпасда ҳал қилиб қўяёлиш енгилтавлик эмасми?

Қудалар кетгач Валентина Павловна Саломат онани олиб қолди. — Менга қара, — деди у босиқлик билан. — Се-

ни ёшлигиндан биламан. Ҳамма айбон келиннинг туғнашдан аввал ўз ҳаётинг ҳақида ҳам бир ўйлаб кўрганмисан. Қудаларинг олдида обрўнинг туғилмасин, деб индамадим. Ҳар йили болалик бўлиб ўралишиб қолганинги унутдингми? Ҳамма сента ачинарди. Қайнонанг ҳам, ўз онанг ҳам болаларинг тарбияси билан овора эди. Ўшанда ҳеч ким бо-

жанжалларга, қайнона-келин муносабатларига эҳтиёткорлик билан ёндашди. Шунинг учун бўлса керак маҳалла аёллари жуда кўп масалаларда Валя опамиз ҳал қилиб беради деб аввало унга мурожаат қилишарди.

— Хотин-қизлар кенгашининг раиси бўлганимга қирқ йил бўлибди, — дейди Валентина Павловна кулиб. — Анча салмоқли «стаж», тўғри

БИЗНИНГ ВАЛЯ ОПА

нингда тегиримон тоши юргизмаган-ку. Бу ёшларнинг энди ўйнаб-қуладиган вақти. Рўзгор ишларига қарашини демайман, уларни йўлга солиш керак. Маҳалладагилар ҳам сенинг бу қилмишининг оқлашмайди. Тўрт келинини бир қозонга қаратиб нима қиласан. Уй тутишни, рўзгор қилишни ўргатиб, истаса бўлак қилиб қўй.

Саломат опа бу гал гап қайтаролмади. Майли, яна гапшарамиз, деганча секин ҳайрлашиб уйига қайтди.

Валентина Павловна Камко маҳалла хотин-қизлар кенгаши раиси этиб сайлангандан бери бундай воқеаларнинг жуда кўп гувоҳи бўлган. Ҳар гал у оилавий

эмасми. Маҳалламизда асосан ўзбеклар яшашади. Шунга қарамай мени, рус аёлини ўзларига бош қилиб сайлангандан хурсандман.

Валя опага бошқа масалаларда ҳам мурожаат қилишарди. Яқинда Мухтор Асрафий кўчасида истиқомат қилувчи Л. Портева боласини боғчага жойлай олмайганидан шикоят қилиб келди. У эртасигаёқ тўғри район халқ маорифи бўлими мудирининг қабулига йўл олди. Валя опа бу оиладаги аҳвол, ёш онанинг ишга тушуши кераклигини тушунтирди. Тезда бу масала ҳам ижобий ҳал бўлди.

— Ҳаётда баъзан кишини таажжублантирадиган воқеалар бўлади, — дейди Вален-

тина Павловна. — Мен Волгоград областида туғилганман. Турмуш ўртоғим ҳарбий хизматчи бўлгани учун Қирғизистон ва Ўзбекистонда яшашга тўғри келди. Ўзбекларнинг кўнгли очиклигини, меҳмондўстлигини жуда қадрлайман. Оғир йилларда ҳам бирор марта сен-менга бормаганмиз. Ҳозир эса баъзиларнинг миллатчилик кайфиятида юрганлигини кўриб ранжиб кетаман. Ёримиз бир, осмонимиз бир. Шундай экан, фақат тинч-тотув яшашни ўйлаш керак.

Валентина Павловна Камко умрининг етмишинчи баҳорини қаршиляпти. Маҳалламиз аҳли унинг кутлуг тўйини кенг даврада ўтказиш ниятида. Валя опа эса самий кулиб, ҳаммамиз тинч-тотув ҳаёт кечирсак шунинг ўзи менга катта совға, дейди.

М. РАСУЛМУҲАМЕДОВ,
Ҳамза райондаги 22-маҳалла комитетининг раиси.

«ҚИЗИЛ ТОНГ»ДА АНА ШУНДАЙ

«ҚИЗИЛ ТОНГ» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси тамғаси босилган эриқлар, айниқса аёллар пальталарининг харидор-гирлиги тобора ортиб борапти. Уларнинг аксарият кўпчилиги хушбичилиги, замонавийлиги, кўракчилиги билан ажралиб туради. Бундай либосларга асосан хотин-қиз чеварларнинг меҳнати, қалб қўри сингган.

Шундай, ҳаётимиз гулларининг меҳнат, социал-маданий шароитларини яхшилаш ҳақидаги ғамхўрлик, шу мақсадда амалга оширилаётган тадбирлар ҳам ишга муносабатини яхшилашга, унга нисбатан маъсулият ҳиссини оширишга олиб келмоқда. Айтиш мумкинки, кейинги бирнеча йил ичида аксарият бўлим-маларда ишлаб чиқариш шароитлари яхшиланди.

Чеварларнинг бўш вақти мазмунли, маданий ҳордиқ чиқариш билан ўтишини таъминлашга эътибор тобора кучаймоқда. Ҳатто улар тушлик пайтида ҳам маданий ҳордиқ чиқариш имкониятига эга бўлишарди. Тановул қилганларидан кейин психологик дам олиш хонасида ҳордиқ чиқарадилар. Бу ердаги анжомлар киши чарчогини дарҳол ёзади. Бундай хоналар ҳар бир цехда бор. Бундан ташқари, ҳамма цехда оқватланиш хоналари ҳам мавжуд. У ерга самоварлар ҳам қўйилган. Бемалол суҳбатлашиб ўтириб тамадди қилиш мумкин. Бирлашма терроризисидида масаллиқлар магазини ишлаб турибди. У ерда чеварларнинг буюртмалари асосида пиширлар ҳам тайёрланади. Сабзавот ва мевалар магазинида рўзгор учун зарур, лекин савдода намой бўлган турли махсулотлар ҳамма бўлишига ҳаракат қилинади. Ишчиларга ғамхўрликни

ошириш учун қилинган яна бир хайрли иш шундай юзага келди. Медпункт ходимлари ишчиларнинг касаллик тарихларини ўрганиб, уларнинг бир қисми ошқозон-ичак касалликлари билан хасталанишларини аниқлашди. Бу аёлларнинг оила ташвишлари билан бўлиб, вақтида оқватлана олмасликлари натижасида келиб чиқар экан. Ҳозир чеварлар учун корхона фондида ношуста уюштирилган. Эрта тонгда ишга келганлар ҳар кун бири хил вақтда оқватланиш имкониятига эга бўлишди. Ўйлашганимиз 55 ўринли санитарий-профилакторийси ишчи-хизматчиларнинг саломатлигини мустаҳкамлашга ёрдам бермоқда. Ўқувчилар таътили вақтида эса оналар бу ерда фарзандлари билан бирга дам олишлари мумкин.

— Бу йилдан бошлаб яна бир янгиллик жорий қилинамиз, — деди бирлашма партия комитети секретари Й. Рахмонов. — Энди ҳар бир поток ишчиларини навбат билан баравар отпусқага чиқарамиз. Бу бизга ҳар йили жорий ремонт ишларини орта сурмай вақтида амалга ошириш имконини беради.

Отпусқа вақтида эса хоҳловчилар Ватанимиз бўйлаб ва чет элларга саёҳатларга чиқишади. Хўжалик юртишнинг янги йўқисоди шароитлари туфайли ишчиларга ғамхўрлик ана шундай тарзда ортиб борапти. Бирлашма касаба союз комитети фаолият доираси ҳам кенгаймоқда. Бирлашма хотин-қизлар кенгаши иш ҳам бирмунча юнланди. Касаба союз комитети бу кенгаш ишхонага элик минг сўм пул ажратди. Кўп болали оналарга ёрдам бериш ишлари шу кенгаш аъзолари зиммасига юкланди.

Маълумки, ҳозир фондларни ихтиёрий тақсимлаш кўплаб социал муаммоларни ҳал қилиш имконини берапти. Кўпчилик корхоналарида болалар тарбияси билан жиддий шуғулланиш учун декрет отпускарлари муддатини узайтирилди. Яқинда чеварлар «Қизил тонг»да ҳам шу тажрибани қўллаш масаласини ўртага ташладилар. Лекин коллективнинг қарийб тўқсон фойизини аёллар ташкил этадиган маъмур корхонада бу ўзинга хос қийинчилик туғдириши турган гап. Шунинг учун коллектив билан кенгашиб, бу масалани иккинчи ярим йилликда ҳал этишга қарор қилинди. Бу аввало олинадиган фойдага боғлиқдир.

Ўйлашимизки улар ўз тилаклари рўёбга чиқиши учун астойдил интиладилар.

Бугунги имкониятдан фойдаланиб аёлларимизни муҳим бир янгилликдан ҳам хабардор қилишни истардик. Айтайлик, сиз «Қизил тонг» ишлаб чиқариш бирлашмасининг фирма магазинида сотува қўйилган бирон пальтани ёқтириб қолдингиз. Лекин ёнингизда уни хариш қилиш учун нақд пулнингиз йўқ. Бундан руҳингиз тушмасин. Сотувчига мурожаат қилинг, либосни шахсингизни тасдиқловчи ҳужжат асосида сизга кредитга беришарди. Янги хизмат туридан фойдаланинг. Сиз ёқтирган ва дидингизга мос ҳамда ярашиб турган кийим руҳингизни кўтарди. Қўлимизки-шилик, асосий қисмининг хотин-қизлар ташкил этувчи коллективнинг мақсади ҳам, орзу-умиди ҳам шу эзгуликка қаратилган. Бу ният чеварларга доим йўлдош бўлсин.

М. ҚОСИМОВА.

ТАЪЗИМ СИЗГА, ОНАХОН

ФАРЗАНДЛАР КАФТИДА

Тошкент райондаги Абдурахмонов номи совхозда тўқсон баҳорини қаршиляётган мунис онахон яшайди. Агар ҳамма фарзандлари невараро, эваралари тупланадиган бўлса хонадонни гўё тўйхонага айланади, онахоннинг бағри гул-гулдастага тўлади.

Баъзан онахон йиллар ўтиши билан сарғайиб қолган суратга узоқ тикилади, кўзларида ёш қалқийди. Суратдаги йигит унинг умр йўлдоши Турсунбой Содиков. 1943 йили урушда ҳалок бўлган. Мукаррам опа эридан «қора хат» келганида юрак-бағри эзилиб йиғлаганди. Энди у фарзандлари Муаззам, Ҳўра, Абдулла, Собир, Комилларга ҳам она, ҳам ота.

Эсида, эр-хотин биргалишиб Қирғизиядаги колхозга отаё бўлиб киришган эди. Оғир йиллар эди ўшанда. Лекин ёшлар ишлаб ҳоришмасди. Кейин бирин-кетин фарзандлар дунёга келди. Турсунбой уларни еру қўққа ишонмасди. Урушга кетатганди ҳам ўғил-қизларни бирма-бир бағрига босди.

— Болаларни ўқитма, — деган эди аёлга. — Ўғил-қизлар ҳам ўғил-қизларга қайтаман.

Афсуски қайтамади. Мукаррам опа эри ўрнига ҳам ишлади. Кетмон чопди, пахта терди. Ўғил-қизлар ҳеч нарсаси зориқмасин, эрнинг ўқисини, деди. Бугун улар ўз йўлларини топиб олинган. Муаззам ўқитувчи, Ҳўра колхозчи, Абдулла устакхона мудири, Собир ирригатор, Комил шофер. Ҳаммаси уйли-жойли бўлиб кетишган.

Мукаррам опа турмуш ўртоғини кўп эслайди, фарзандлари камолини, бир-биридан ширин невараларини кўра олмаганидан ўқийди... Кўча эшик очилди, бир-бирларини қувлаганча болакайлар кириб келишди. Булар набиралар. Улар меҳрибон бувиларини ўраб олишди. Бувисига етолмай чеккада қолган жажжи қизалоқ эса йиғлаб юборди: «Бувижонимни олиб қўйишди...» Мукаррам опа кулиб уни бағрига босди, юзларидан ўпди.

Ҳар кун шу манзара. Онахон кун ўтганини билмайди. Неваралари билан суҳбатлашади, уларга эртан айтиб беради. Шу онахондек ўз оиласига, фарзандларига садоқатли аёллар билан олам гўзал, ҳаёт мунаввар. Улар эл-юрт кафтидадир.

П. СИЛИН,
меҳнат ветерани.

НИНА ИВАНОВСКАЯ билан Шахноза Мухамедова Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллик номдаги тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида меҳнат қилишади. Шахноза тикувчилик касби сирларини Нина опадан ўрганган.

М. НАЗАРОВ фотоси.

САРСОН БЎЛИШЯПТИ

Биз Тошкент шаҳрининг Янгибод массивида истиқомат қиламиз. Фарзандларимиз 470-болалар боғчасида тарбияланмоқда. Боғчалар ишга тушirilганига янгигина вақт бўлиб қолди. Лекин вақтида жорий ремонт қилинмаганилиги учун поллари чириб, трубалари ёрилиб, томлари тешилиб кетган.

Айниқса қиш пайтида қийин бўлди. Оналар болаларини ортоқлаб келишса, турли хил баҳоналар билан боғчага олишмади. Чамаси ўша кезларда таъминотда узлишлар содир бўлиб, ошхона ҳам ишламай қўйган экан. Устига устак совуқнинг зўри билан батареялар ёрилиб, хоналарини сув босибди. Айни қиш чилласида боғча жорий ремонт учун ёпилибди.

Оналарнинг ташвиши яна ҳам ортди. Чунки болалар энди ён-атрофдаги бошқа боғчаларга тақсимлаб берилган эди. Бир гуруҳа бола «Галабининг 40 йиллик» массивига қатнаса, яна бир гуруҳа бола «Ташсельмаш» заводи атрофидаги ёки Қўйлик тарафдаги боғчаларга борадиган бўлди. Оналар совуқда қанчадан-қанча йўл босиб, болаларини қўшни боғчаларга олиб боришга мажбур бўлишарди. Бўлмаса ишдан қолмишга ёки прогул қилишга мажбур бўлишарди-де.

470-болалар боғчасининг ярим корпуси ўтган йилнинг кўзимдан бери ишламаётган эди. Унинг ёнига бошқа хоналар ҳам қўшилди. Лекин ҳеч ким ремонт ишларига шошिलाётгани йўқ. Оналар ҳам, болалар ҳам сарсон-саргардон бўлмоқдалар. Чамаси қайта кўриш шавбадаси биз томонларга ҳали келмаганига ўхшайди.

Аҳрор ЮСУПОВ.

Қаёбчиёт 160 санъат

• Ёшлар ижодидан

Кўксимда уйғонар ҳайқириб юрак...

МАЖИД Азим (Абдумажид Азимов) 1958 йилда Сурхондарё областида туғилган. 1983 йилда Тошкент Давлат дорилфунунининг журналистика факультетини тамомлаган. Шеърлари республика матбуотида чийиб туради. «Қалбимнинг Ватани» номили шеърий мажмуаси Гафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат наشريётида чоп этилиш арасисиди.

НАВРЎЗ

Уйғонади ариқлар, уйғонар оқар сувлар,
Уйғонар унгирилларда ухлатган сурувлар.
Далалар уйғонади офтобдан эмиб нур;
Даракхлар уйғонади ғунчасидан тоғиб дур.

Шамоллар уйғонади, уйғонар қари терак,
Кўксимда уйғонади шитоб ҳайқириб юрак.

Уйғонади самовот, уйғонади жаҳонлар,
Уйғонади керишиб жаҳондаги нисонлар!

БОЛАЛИК ДАРСЛАРИ

Болалик дарслари чўзилар узоқ,
Уфқда термулиб ўйлар сурамин.
Ранс ишқмас деб уришар бироқ,
Намчил шудгорларда илдиз терамин,
Ҳижжалаб ўқиймиз дарсининг, ҳаёт,
Учқулоқ ғўзалар келмас тўнққа.
Муаллим шогирда кўрсатиб сабот,
Почасин шимариб турар чоқиққа.
Ғўзалар симириб саратон тафтин,
Қоматини кўшга қилади кўз-кўз.
Очиб кўсақларнинг қисилган кафтин,
Асад боғларига кириб келар куз.
Фасли мезон чорлар далага эли,
Эггалар илмидан оларимиз таълин.
Уқалаб теримдан ушнган белин,
Келажак олдинда, дейди муаллим.
Оқёлайди кузак, план тўлади,
Ҳамон қўйвормайди далалар бизни.
Мавсум якунида вакил келади,
Улкан хирмон билан қўтлаб рансини.
Кўз юмиб очгунча етамиз қишга,
Олдимизда талай довоилар тургай.
Кўклам шоширади тагин юмушга,
Ҳали китобларини ўқиб улгурмай...

СОҒИНЧ

Хуморимни босмас тамаки,
Бадбўй тутун кезар хонамда.
«Билет керак менга, амаки,
Хабар олай бемор онамдан».
Тушумасдан мени амаки,
Кассасидан қувлар тутқиб,
Мана, сенга аччиқ тамаки
Сўргичдайин тортичи ютоқиб.
«Билет беринг дейман, илтимос,
Онам бегоб, меҳринга ташна».
Туртинаман кимгадир бехос,
«Оёғингни торт, дейди ошна».
Боролмайман ҳамма жойлар банд,
Ҳамма билет сотиб бўлинган.
Кассаларда одамлар тирбанд,
Қуруқ қайтдим, юзим шилинган...
Ранжитида кўнглимни бутун
Тушумасдан мени амаки,
Хона бўйлаб ўрлайди тутун—
Мана, сенга аччиқ тамаки!

ПУШАЙМОН

Юлдузлар чақнади сонияларда,
Кечикдим, тақдирим бўлаётди ҳал,
Адашдим мен ўзга дунёларда,
Лаҳзалар ҳукмига турибман маҳтал.
Кечикдим, вақтдан енгилдим охи,
Шароблар ўрнига қонимни ичдим.
Адоқсиз йўлларда сурғалиб оғир,
Кечикдим, севгимга қағиллар бичдим!
Неларини кўришга улгурдинг кўзим,
Сабоб чиқармадинг, очилмадинг ҳеч.
Бу кун ўзлгини унутди ўзим,
Афсуслар чекаман, минг афсуски кеч.
Кечикдим, ботмоқда қуёш қизариб,
Япроқдай умримдан узилди қулар.

КЎКЧА ШОДИЁНАСИ

Тошкент шаҳрининг Кўкча даҳасида жойлашган Авангард маҳалла аҳолиси ҳам кўпчилик қатори Наврўз байрамини кенг нишонлади. Издиҳомни улуғ Ватан уруши ва меҳнат ветерани, маҳалла комитетининг раиси О. Ортиқов очди. Ундан сўнг Наврўз байрами тўғрисида маъруза қилинди, баҳорини тараннум этувчи шеърлар ўқилди.

Ийгилишда Октябр район ижроия комитетининг раиси Х. М. Усмонова, уруш ва меҳнат ветеранлари, бир неча орден ва медаллар нишондорлари Ю. Ҳамидов, С. Солимухамедовлар ҳам Наврўз байрами ва унинг тарихий аҳамияти ҳақида гапириб бериб, йиғилганларни улуғ айём билан табриклариди.

Кўп ишчи-меҳнаткашлар, хунарманд ва кўсбилар, партия ва совет ходимлари, зиёлилар иштирок этдилар. Маҳалла онахонлари ва келинлари тайёрлаган кўк чучура, ўтсомса, сумалаклар байрам дастурхонини беади.

Халқ сайлида республика «Баҳор» ансамблининг бир гуруҳ машоққ, раққосалари қатнашиб катта концерт қўйиб бердилар. Карнай-сурнай садолари узоқ-узоқларга эшитилиб турди. Байрамда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари ўртоқ С. Султонова, СССР халқ

• Улкамизда Наврўз айёми СУМАЛАК СУЗДИ АЯ

Дейarli ҳар бир маҳаллада сумалакдек тансиқ таомни меромига етказиб пиширадиган кўлаб онахонлар топилади. Бизнинг Тельман номили маҳаллада ҳам анча йиллардан бери ҳар кўклам сумалак тайёрлаб эл ҳурматини қозониб келатган аjoyиб онахон бор. Уларнинг номлари Рафиқа ая Орифжоновна.

«Ховлига ер ўчоқ қазилиб, маҳалланинг катта қозони ўрнатилган. Ҳар ким ўзига яраша иш билан банд. Кимдир ундириб олинган бугдойни майдалайди, келинлару ёш қизлар катталарга қарашиб, ниш урган майсаларни қиймалагичдан ўтказишади.

— Мана шу майсалар оддий қизил бугдойдан ниш уриб чиққан, — дея изохлайди Рафиқа ая. Бунгача тозаланган бугдой яхшилаб совуқ сувда ювилади. Кейин сирланган идишларга солиб, ивйтиб қўйилади. Жиндай ниш уриб чиқа бошлагандан сўнг тоза тахта ёки фанернинг устига бир текисда ёйиб, соя жойга олиб қўйилади. Ҳар кун унга сув пуриб турмиш керак, то унга буйи бўлгунча. Кейин бўлакларга бўлиб, ажратиб оламиниз ва мана кўриб турганингиздек қиймаланади. Илгарилари қиймалагич ўрнига ўғирлардан тўйилган. Мана бу сингилларингизнинг олдида турган тоғоралардаги бўтқаларга озгина сув қўшиб, докдан сузиб оламан. Уч мартагача шундай қилгач, ҳосил бўлган шарбатнинг ҳар бирини алоҳида-алоҳида идишларда сақлаб тураман, кейин навабти билан қозонга соламан. Бунгача, мана шу дошқозонда ёғ қиздириб доғлаб оламиз. Бироз совигач, ун билан шарбатни ёғга солиб аралаштирамиз. Шу қабилда навабти билан иккинчи, учинчи шарбатни ҳам аралаштирамиз. Бунда бизга мана бу хамир ёядиган ўқолар иш

беради. Қозон атрофига кўрпача солиб олиб, хангалашиб, то эрта тонггача турунлашиб чиқамиз. Кўрибсангиз, бугун тонгда бошланган сумалагимиз эртаси кунни тайёр бўлади. Кўклам таомидан ҳамма баҳраманд бўлсин, деб кўни-кўшни, маҳалла-кўйга улашамиз. Бунинг гашти ҳам шунда-да! Энг аввало, шифо бўлсин деб ётиқлик беморларга, кекса отахонлар, онахонларга чиқарамиз.

— Айтинг-чи, кўпинча бир хил сумалаклар жуда ҳам хуштём бўлади-ю, лекин айримлари сал таҳирироқ... Бунинг сабаблари нимада?

— Боз, асосан сумалак тайёрлаш ҳақида шунчаки бир сидра айтиб ўтдим, холос. Лекин бу жуда нозик таом. То бошлангичдан охиригача барча жараёнларга диққат қилиб турмасангиз, бутун ҳаракат эси кетади. Масалан, ун кўп қўшиб юбурсангиз таъми бўзилади, оловига вақтида қараб турмасангиз, тагига олиши мумкин, қуйиб кетмасин деб силлиқ тошчалар ташлашмишингиз бонси ҳам шундан. Қисқаси, сумалак тайёрлашга анча меҳнат кетади, шунинг учун ўйин-кулгига берилиб кетиш ҳам керак эмас. Ҳаммаша навабти билан ун кавлаб туриш керак. Кўпчиликнинг қўли теккан таом ҳам ширин, ҳам тотли бўлади, дейишади-ку.

Демак, сумалак тайёрлашнинг ҳам ўғраниб олса бўлар экан. Бунинг учун бироз қўнт ва қизикчи керак, холос.

...Эртасига қўшиникидан чиққан насибадан тотиниб, таним яйраб кетди. Қўлларингиз дард кўрмасин сумалак тайёрланган онахонлару, сингилжонлар. Наврўз айёмингиз муборак бўлсин, азизлар!

М. МИРАЛИЕВ.

Суратда: сумалак тайёрланмоқда.

Д. АҲМЕДОВ фотолари.

САЙИЛ ДАВОМ ЭТАДИ

Пойтахтимизнинг Собир Раҳимов райони маҳаллаларида баҳор байрами кенг нишонланмоқда. Унга район ижроия комитети қoшдаги маданият бўлими бош-қoш бўлмоқда.

Кунни кеча ана шундай байрам «Мудофеа» маҳалласида

ўтказилди. «Уни ташкил этишда маҳалла оқсоқоллари, уруш ва меҳнат ветеранлари А. Зуфаров, В. Шердиев, Ҳ. Қўчқоров, К. Умаров ҳамда хотин-қизлар кенгаши раиси Ж. Назруллоева бош-қoш бўлишди» — дейди маҳалла комитетининг раиси З. Зиёхонов.

Наврўз байрами тантаналарида Йўлдош Охунбоев номидаги шаҳар Маданият уйининг бадий ҳаваскорлари қатнашдилар.

Байрам дастурхонига баҳор неъматлари бўлиши кўкатлардан тайёрланган сомса, чучура-лар тортиди. Маҳалла ошпази Ҳ. Юсупов катта қозонда палов тайёрлади.

Ушбу тантанани меҳнат ветерани, кекса педагог Азиз ака Зуфаров очди ва байрам қатнашчиларига Наврўзнинг тарихи ҳақида қисқача сўзлаб берди.

Маҳалла аҳли қайин кўнларда ана шундай сайил уюштириб, сумалак тайёрлади.

Т. ЮСУПОВ.

депутатлигига номзодлари кўрсатилган А. Қ. Эргашев, Қ. Ф. Фозилхўжаевлар ҳам иштирок этдилар.

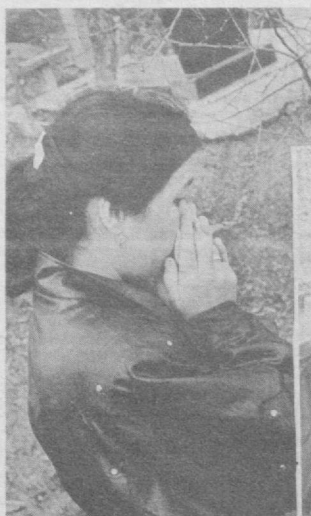
Наврўз сайилгоҳида Тошкент шаҳар китоб савдоси ташкилотига қарашли 15-, 42-китоб магазинлари сотувчилари янги ва қизик-қизик китоблар тақдим этиб, улар қалбини хушнуд қилдилар.

Халқ хоҳиши ва иродаси билан нишонланаятган Наврўз байрами эсда қоларли даражада қизикерли ўтди.

О. ШАМС.

Мажид АЗИМ.

ХОТИРА.

● **РАҲМАТУЛЛА** Эрдонов — 1981 йил Афғонистон республикасида ўз интернационал бурчини ўтаётган бир пайтда ҳалок бўлган. «Қизил юлдуз» ордени ишондорли бўлиши бу жангчи-интернационалнинг онаси Уктам хола ўз фарзандлари билан хотира кўни арафасида Раҳматулла қабрини яна бир бор зиебрат қилиб қайтди. Суратларда: жангчи-интернационалист Р. Эрдонов қабри олдида.

А. АЛЬБЕКОВ фотолари.

Ўзбекистон тарих ва маданият ёдгорликларини сақлаш жамияти область кенгаши кейинги йилларда қабристонларнинг аҳоли билан яқиндан қизиқиб келмоқда. У ерга дафн этилганлар ҳақида тўпланган маълумотлар меҳнаткашларни, биринчи навбатда ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашда бизга қўл келади.

Афсуски область районларининг чекка жойларидаги қабристонлар аҳоли унчалик яхши эмас. Тошкент, Калинин, Чиноз, Янгийўл районларида қабристонлар фақат Хотира кўни олдидагина тартибга солинади. Нима учун йил давомида ҳар бир қабр тақдир, ҳаётдан кўз юмганлар хотирасини эсламаймиз?

Район, шаҳарларда қабристонларни ободонлаштириш билан шуғулланган, уларнинг аҳолидан ҳамisha хабар олиб турадиган ташкилот йўқ. Улар кўпинча маҳаллий Советларнинг эътиборидан четда қолмоқда. Аслида бунга барча ба-

равар жон куйдириши керак.

Ғазалкент шаҳрида Улуг Ватан уруши йилларида ҳалок бўлганлар хотирасига аjoyиб ёдгорлик ўрнатилган. Бу ёдгорлик ҳақиқий монументал санъат асари сифатида республика миқёсида

Тарих ва маданият ёдгорликларини сақлаш жамияти область кенгаши ёдгорликларини тиклаш учун ҳар йил маблағ ажратди. Бу маблағлар бизнинг жамиятимизга аъзо бўлганларнинг бадалларидан йиғилади. Биз ана шундай йил билан Янги-

ёзишга маълум миқдорда маблағ ажратамиз.

Ҳар бир қабристонда Октябрь революцияси, граждандар уруши, Улуг Ватан уруши йилларида ҳалок бўлганлар ёки тинч замонда меҳнат қилиб, халқ ҳурмати қозongan одамларимиз номларини хотира тахталарига ёзиб қўйишимиз керак.

Шу борада мен барча газетхонларга, партия ва совет ташкилотлари ходимларига, педагоглар, ветеранлар, ёшларга мурожаат қилмоқчиман. Областимиздаги барча тарихий жойларни қадамга қилиш учун, ҳеч бир ёдгорлик ёки қабристон қаровсиз қолмаслиги учун нималар қилиш, қайси ишларни биринчи гаيدا амалга оширишни тақлиф этасиз? Биз шуларни бишлиш истардик.

М. МИРСОАТОВ,

тарих ва маданият ёдгорликларини сақлаш жамияти область кенгаши раисининг ўринбосари.

ҚАРОВСИЗ ҚОЛМАСИН

муҳофазага олинган. Яқинда ана шу ёдгорлиқни кўриб афсусландик. Мрамор плиталар синдирилиб, муқаддас хотирага ҳурматсизлик қилинибди. Нима учун шу аҳволни кўрган Ғазалкент аҳли пинагини бузмайди? Қани, комсомоллар, пионерлар, дружиначилар? Нега энди юридан махсус буйруқ кутишди? Ахир бундай тартибсизликка ўзлари чек қўйишлари мумкин-ку!

Йўл районидаги Ёски Қовунчи архитектура ёдгорлигини тикладик. Бунинг учун 60 минг сўмга яқин маблаг сарфланди. Энди Оққўрғон, Оҳангарон, Тошкент районларига ҳам шундай ёрдам берамиз.

Шунингдек, областимиздаги қабристонларни ободонлаштириш ишларига, у ерга дафн этилган қаҳрамонлар, буюк кишилар номларини мемориал тахталарга

«НАҚҚОШ» ХИЗМАТИНГИЗДА

Паркент районида маҳаллий рассом Мирвали Мирходиев ташаббуси билан «Наққош» кооперативи фаолият кўрсата бошлади. Рассом, наққош ва ўймакорлардан тuzилган ушбу кооператив аҳоли турар-жой биноларини пардозлаш, портретлар чизиш ҳамда эсдалик буюмлари ясаш ишлари билан шуғулланади. Шунингдек, кооператив аъзолари турли хон-тахталар ва курсилар ясаб,

уларга безак ҳам берадилар. Бундан ташқари улар корхона, ташкилот ва муассасалардан турли кўргазма воситаларини жиҳозлаш бўйича буюртмалар ҳам қабул қилмоқдалар. Келгусида эса наққошчилар баъдий ҳаваскорлик коллективлари учун миллий либослар тикиб беришга буюртмалар олишни режалаштиришган.

А. ШЕРОВ.

● **ТОШКЕНТ** шаҳрида сайловдан сайловгача бўлган даврда кўнгина ўзгаришлар юз берди. Яқинда Беруний майдонида янги савдо комплекси ишга тушди. Суратда: ана шу комплекста қарашли «Совғалар» магазинининг ташқи кўриниши.

М. НУРИДДИНОВ фотоси.

Реклама ва эълонлар

«Ўзбеккооперт»
В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ
ДЎСТЛИГИ САРОИИДА
31 МАРТ, 1 АПРЕЛЬ СОАТ 20.00 да,
2 АПРЕЛЬ СОАТ 16.00 да

**«ҲАЗИЛ» ҲАЖВИЯ ВА
ҚУШИҚ КЕЧАСИ**

ҚАТНАШАДИЛАР:
Тўхтамурод АЗИЗОВ, Обид АСОМОВ, Собит АСОМОВ,
Ботир МУҲАМЕДХУҲАЕВ, Мирза ҚОЛМЕДОВ;

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Рушана СУЛТОНОВА, Зияда МАДРАҲИМОВА, Элмурод ИСЛОМОВ, Одил КАМОЛХУҲАЕВ;
Биринчи Бутуниттифоз «ЯНГИ ОВОЗЛАР» радиоконкурснинг лауреати

Юлдуз УСМОНОВА
Лирик хонанда, VII Жаҳон ёшлар фестивали дипломанти, Тошкент области Ленин комсомоли мукофоти лауреати

Комилжон ЙУЛДОШЕВ
ПОСТАНОВКАЧИ-РЕЖИССЕР — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист. Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР давлат мукофотининг лауреати Абдурашид РАҲИМОВ.
Билетлар соат 14.00 дан бошлаб сотилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриятининг Меҳнат Қизил Байроқ ордени босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. — 11654.

Б. 1571.

Индекс: 64684.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

СПОРТ

БОШЛАНИШИ ЯХШИ

● **БИРИНЧИ** лига вакиллари учун таъсис этилган СССР кўбоги мусобақаларининг саралаш учрашувларини Тошкентнинг «Пахтакор» футболчилари муваффақиятли ўтказишмоқда. Республикалик стадионларида «Пахтакор», «Қузбасс», «Кемерово», «Геолог» (Тюмень), «Карпати» армия спорт клуби, «Даугава» (Рига) коллективларининг бўлиб ўтган ўзаро баҳси тошкентликлар фойдасига тугади. Ҳамшаҳарларимиз тўрт ўйинда 8 очко тўпладилар. Улар сўнгги учрашуви Риганин «Даугава» қолмадаси билан ўтказиб, 1:0 ҳисобида устун келдилар. Шундай қилиб, «Пахтакор» кубок беллашувларининг ярим финалига чиқди. Эслатиб ўтамиз: биринчи лига вакиллари учун ўтган йилги мавсум кўбоги ўйинида пахтакорчилар ғолиб келишган эди. Мусобақа низомига кўра икки марта кўбонка сазовор бўлган футболчиларга СССР спорт мастери фахрий унвони берилди.

УМИД ТОШКЕНТДАГИ

ЎЙИНЛАРДАН

«АВТОМОБИЛИСТ» волейболчилари умумий 9 — 12 ўринлар учун давogarлик қилишмоқда. Москвада навбатдаги давра ўйинларида ҳамшаҳарларимиз муваффақиятли қатнашдилар. Улар Каунаснинг «Динамо» ва Москванинг «Динамо» коллективларини бир тил — 3:0 ҳисобида енгиб, бокулик волейболчиларини 3:2 ҳисобида мағлубияга уратдилар ва туринир жадаллида ўзининг ўзини эгаллаб туришди. Якуловчи давра ўйинлари май ойида Тошкентдаги «Меҳнат резервлари» спорт комплексида бўлиб ўтади.

КУЧЛИ УЧЛИКДА

● **ҚУЛ ТУПИ** бўйича мамлакат чемпионати биринчи лига мусобақаларида республикамиз спорт шарафини Тошкентнинг «Текстильщик» командаси ҳимоя қилмоқда. Вакилларимиз Киев, Рига, Ленинград спортчиларини енгиб, Волгограднинг «Мелиоратор» командасига 23:28 ҳисобида ютқазиб қўйдилар. Тўрт ўйиндан сўнг уч галабага эришган «Текстильщик» туринир жадаллида иккинчи ўринда бормоқда.

«Тошкент ҳақиқати»нинг навбатдаги сони 27 мартда чиқади.

Муҳаррир

Н. НАСИМОВ.

ТОШКЕНТ ҲАКИКАТИ

(«Ташкентская правда») Орган Ташкентского обкома Коммунистической партии Узбекистана и областного Совета народных депутатов

Издаётся на
узбекском языке

Редакция адреси:
700083, ГСП, Тошкент,
Ленинград кўчаси, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: 33-40-48,
32-53-54 хатлар ва оммавий
ишлар бўлими.